

bømte ved Examen, naar man sender dem alene og lader Læreren blive hjemme. Det er kommet til min Kundskab, at man i Njerteminde ligesvem har sagt, at man ikke vilde anbefale vedkommende Skole til Anerkjendelse, fordi man i den nu bestaaende Lovbestemmelse altid havde et Bænd, som kunde forhindre Skolen fra at udbide sig, idet Forældrene ikke synes om, at Børnene skulle sendes op i Almueskolen for at examineres. Endvidere er der et andet meget talende Beviis berovre fra paa det Sindelag, der næres mod Friskolen. Børnene udebleve nemlig fra Examen og Forældrene udbade sig, at den maatte udsættes, indtil de havde faaet Svar fra Ministeriet paa en Ansøgning, som de havde indgivet. Anordningen af 29de Juli 1814 bestemmer, at de Børn, der udeblive fra Examen, skulle mulkteres fra 2 Mk. til 1 Rd., og hvad gjorde man i Njerteminde? Man satte Mulkt for Børnene, der saaledes første Gang vare udeblevne, til 4 Mk. I Almindelighed ikfender man jo den mindste Mulkt for en første Gang begaaet Forseelse, men her greb man omtrent den største, man kunde faae. Dette indeholder efter min Mening et flaaende Vidnesbyrd om, at man ikke er gunstig stemt imod de Børn, som søge Friskolerne. Jeg gjentager, at det er let nok at sige, at man skal sende Børnene alene til Examen uden Lærere; men jeg troer ikke, det er billigt og retfærdigt og i den private Undervisnings Tjeneste. Jeg gjentager min Anmodning til Thinget om at stemme for Lovforslagets Overgang til anden Behandling og Nedsættelsen af et Udvalg.

Kirke- og Undervisningsministeren:

Den ærede Forslagsstiller sagde, at han ikke holdt af at give det i sig selv Uforstandige Skin af Forstand, men for mig staaer Forslaget — den ærede Forslagsstiller maa ikke tage mig det ilde op — som noget i og for sig Uforstandigt, og det forekommer mig, at han netop ved sit Forsvar søger at give det, der efter min Opfattelse ikke er ret forstandigt, et Skin af at være meget forstandigt og fornuftigt; dette gjøre vi egentlig altid, forsaavidt vi forsvare Noget, der ikke er rigtigt, idet vi da søge at fremsføre alle de Grunde, som efter vor Overbeviisning tale for, at det er det. —

Den ærede Forslagsstiller holdt et langt Foredrag om Skolemulktter og medbeelte os sit Rigsrige Erfaringer med Hensyn til den forskjellige Maade, hvorpaa de bleve anvendte, men hvad i Alverden har dette at gjøre med det Lovforslag, her ligger for? Det har ikke det Alleringeste at gjøre dermed, idetmindste er jeg ikke istand til at see det, thi Skolemulktterne blive jo staaende, selv om den foreliggende Lov vedtages, Forslaget gaar jo ikke ud paa at afskaffe dem. Spørgsmaalet om at anvende Skolemulktterne rigtig hører til et af de allervanskeligste; det er ikke saa let at bevare, som den ærede Forslagsstiller mener. I gamle Dage vare jo Forældrene i den Grad Herrer over deres Børn, at de kunde berøve dem Livet, men den ærede Forslagsstiller mener dog ikke, at det skulde være en Følge af den konstitutionelle Frihed, at Forældre skulde have en saadan Ret, saavidt vil han dog ikke drive Konsekvensen af den i Grundloven indførte Frihed; skulde det da være tilladt at lade Børnene opvære som Umaalende, berøvede al Kundskab om, at der er en Gud i Himmelen, og at der har været en Trefser paa Jorden? Den Sætning, at Forældre skulde være absolute Herrer over deres Børns aandelige Liv, medens man dog bærer tilbage for at gjøre dem til absolute Herrer over deres legemlige Liv, viser, af hvilke Vanskeligheder dette Spørgsmaal er omgjærdet; det er ikke saa let at afgjøre, men jeg har ikke turdet lade den ærede Forslagsstillers Ytringer om dette Punkt gaae ud i Verden uden at ledsage dem med disse faa Bemærkninger. — Hvad Sagen selv angaaer, da har den ærede Forslagsstiller ikke anført noget Nytt eller paaviist, at der virkelig var Vanskeligheder tilstede; den eneste Vanskelighed, han har nævnt, er den, at naar en Friskole har Børn fra forskjellige Sogne og Examen i disse sættes paa een Dag — det skulde forøvrigt være besynderligt, om dette skulde træffe mange Gange — saa kan Læreren ikke være tilstede med Børnene paa mere end eet Sted; men jeg finder ikke, at der for saadanne enkelte Tilfælde Skib er Anledning til at sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse. Naar jeg kunde see Vanskelighederne, da skulde jeg med Fornøielse være den ærede Forslagsstiller behjælpelig med at overvinde dem enten paa